

Pécsi Ítéltábla

Az ügy száma: Pf.V.20.040/2021/8.

A felperes:

Felperes1 (Cím2)

A felperes képviselője:

ügyvédi iroda (cím5, ügyintéző: Börzsönyiné dr. Kiricsi Szilvia ügyvéd)

Az alperes:

Alperes1 (Cím1)

Az alperes képviselője:

név elnök

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

a felperes (24. sorszám alatt)

A per tárgya:

sérelemdíj megfizetése

Az elsőfokú bíróság:

Kaposvári Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

9.P.21.104/2020/23. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A le nem rótt fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság a felperes által kétségbe nem vont alperesi állítások, az alperes által kétségbe nem vont felperesi állítások, továbbá a ügyszám. számú peres iratai alapján az alábbi tényállást állapította meg:
- [2] név1 (későbbi nevén: név2) a felperes jogelődje 2011. április 13-án keresetet nyújtott be a név4 a név3 alperes (a továbbiakban: kórház) ellen 4.000.000,- Ft vagyoni és nem vagyoni kártérítés megfizetése iránt. név1 felperest meghatalmazott élettársa, Felperes1 képviselte.
- [3] A keresetlevél szerint név1 2008. június 24. napján a délelőtti órákban beutalóval az érrendszer vizsgálatára, valamint az egyes szervek vérellátásának vizsgálatára szolgáló DSA (digitális subtractió angiográfia) vizsgálaton vett részt a kórházban, a vizsgálat során rosszul lett. A vizsgálatot követően több órán keresztül semmilyen kezelést nem kapott, a vizsgálatok elvégzésére csak a délutáni órákban került sor. Megállapították, hogy stroke következtében lett rosszul, melyet követően hosszú hónapokra mozgásképtelenné vált. Álláspontja szerint állapota azonnali orvosi beavatkozást igényelt volna.
- [4] A név5
- 2011. május 6-án kitűzte a per első tárgyalását 2011. június 7. napjára;
 - 2011. június 2. napján megérkezett a kórház érdemi ellenkérelme és perbehívási kérelme;
 - a 2011. június 3. napján megtartott tárgyaláson meghallgatta jelen per felperesét, mint név1 meghatalmazott hozzátartozóját;
 - beszerezte az orvosi dokumentációt;
 - 2011. szeptember 13-án a második tárgyaláson meghallgatta név1t; felhívta a kórházat további dokumentumok (dekurzus lapok és az Általános Sebészeti Osztályon készült ápolási lap) csatolására, illetőleg bizonyítási indítványai előterjesztésére;
 - 2011. szeptember 22. napján az név6 bejelentette, hogy a perbe a kórház pernyertességének előmozdítása érdekében be kíván avatkozni;
 - a bíróság 2011. szeptember 27. napján engedélyezte az név6 kórház mellett történő beavatkozását;
 - a kórház 2011. szeptember 28-án a bíróság rendelkezésére bocsátotta a kért orvosi iratokat;
- [5] név1 felperes a név5höz 2011. október 3. napján érkezett beadványában keresetét felemelte: vagyoni kártérítés címén 8.028.000,- Ft, nem vagyoni kártérítés címén 5.000.000,- Ft megfizetésére kérte kötelezni a kórházat. A keresetmódosítás folytán a név5 2011. október 6. napján kelt és 2011. november 4. napján jogerőssé vált ügyszám1 számú végzésével megállapította hatáskörének hiányát és az iratokat átadni rendelte a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező név7 ahova az iratok 2011. november 15. napján érkeztek meg.
- [6] Az eljárás az alperes jogelődje előtt ügyszám2. szám alatt folytatódott. A lajstromozás és a szignálás az érkezés napján megtörtént, és ugyanezen a napon az eljáró bíró a 2. sorszám alatti végzéssel a kórházat és a beavatkozót tizenöt napos határidővel a felemelt keresettel szembeni nyilatkozattételre, továbbá az érdemi védekezés alapjául szolgáló tények és bizonyítékok előadására hívta fel.
- [7] Azt követően, hogy a kórház előkészítő irata december 1-én, a beavatkozó nyilatkozata pedig december 9-én megérkezett, az alperes a 2011. december 12. napján kelt 5. sorszámú végzésével a felperest bizonyítási indítványai tizenöt napon belüli előterjesztésére szólította fel.
- [8] név1 felperes beadványa 2012. január 23-án megérkezett, január 24. napján az alperes kitűzte a március 7-i tárgyalás határnapiját, amelyre hat tanút megidézett.

- [9] 2012. március 7. napján az alperes a tanúbizonyítást lefolytatta és a tárgyalást azzal halasztotta el, hogy a kórház és a beavatkozót a szakértőhöz intézendő kérdésekre vonatkozó javaslataik tizenöt napon belüli megtételére hívta fel.
- [10] A kórház indítványa 2012. március 26. napján érkezett az alpereshez, az alperes 2012. április 10. napján a 12. sorszámú végzéssel az név8 Intézetét rendelte ki szakértőként, a szakvélemény benyújtására negyvenöt napos határidőt szabott. A végzést 2012. április 17. napján adták ki.
- [11] Az név9 Intézetének igazgatója 2012. május 21. napján kérte az intézet felmentését, hivatkozva arra, hogy a bíróság által feltett kérdések megválaszolása neurológus szakorvos segítségével lehetséges, az intézet viszont ilyen szakértővel nem rendelkezik.
- [12] Az alperes 2012. május 21. napján 18. sorszámú végzésével az intézetet a kirendelés alól felmentette, és felhívta a peres feleket nyolc napos határidővel a szakértő személyére vonatkozó javaslataik megtételére. Tájékoztatta a feleket arról, hogy javaslat hiányában a szakértő kirendeléséről nyilatkozataik bevétele nélkül dönt. A végzést május 29-én adták ki.
- [13] név1 felperes javaslata június 6-án, a kórházé június 8-án megérkezett, az alperes a június 13-án kelt és július 30. napján kiadott 23. sorszám alatti végzéssel név10 igazságügyi orvosszakértőt rendelte ki, a szakvélemény benyújtására negyvenöt napos határidőt engedélyezve.
- [14] név10 igazságügyi orvosszakértőtől a végzés és a peres iratok „nem kereste” jelzéssel érkeztek vissza, ezt követően az alperes több alkalommal megpróbálta a szakértőt telefonon elérni, ami nem vezetett eredményre, ezért a 2012. szeptember 28. napján 25. sorszámú végzésével ez okból a szakértőt felmentette és még ugyanezen a napon 26. sorszámú végzésében név11 igazságügyi orvosszakértőt rendelte ki. Ezt a végzést október 1. napján adták ki.
- [15] név11 igazságügyi orvosszakértő 2012. október 17. napján érkezett beadványában bejelentette, hogy az ügyben elfogultnak érzi magát, mert 2012. január 16. napjától az név12 igazgatója, amelynek keretében a kórház irányítását, tulajdonosi jogainak térségi gyakorlását látja el, ezért felmentését kérte.
- [16] 2012. október 17-én 27. sorszámú végzésével az alperes a peres feleket öt napos határidővel a szakértő kizárási kérelmére vonatkozó nyilatkozattételre szólította fel, majd – miután a felek nyilatkozatot nem tettek -, november 10-én a szakértőt 29. sorszámú végzésével felmentette, egyúttal ugyanezen a napon név13 igazságügyi orvosszakértőt rendelte ki. név13 szakértő részére az iratokat november 21-én adták ki.
- [17] név13 szakértő 2012. december 6-án érkezett beadványában elfogultságot jelentett be, egyúttal a peres iratokat az alperes részére visszaküldte. Az alperes három napos határidőt biztosítva nyilatkozattételre hívta fel a peres feleket, majd 2013. január 4. napján a szakértőt felmentette és 2013. január 11-én kelt 34. sorszámú végzésével név14 igazságügyi orvosszakértőt rendelte ki. A szakértő részére a szakvélemény előterjesztésére negyvenöt napos határidőt biztosított.
- [18] Az igazságügyi szakértő 2013. február 1. napján bejelentette, hogy név1 felperes vizsgálatát 2013. március 26. napjára tűzte ki, erre tekintettel kérte a szakvélemény benyújtására szabott határidő 2013. április 30-ig történő meghosszabbítását. Az alperes a kérelemnek még aznap 36. sorszámú végzésével helyt adott, a határidőt április 30. napjáig meghosszabbította. Egyúttal a szakértőt figyelmeztette a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 185. § (1) bekezdésének c.) pontjában és 185. § (2) bekezdésében foglalt jogkövetkezményekre. A végzést február 12-én adták ki.

- [19] 2013. február 8. napján jelen per felperese, mint meghatalmazott hozzátartozó bejelentette, hogy név1 felperes egészségi állapotánál fogva az orvosszakértői vizsgálaton nem tud megjelenni. A bíróság erről az igazságügyi szakértőt még aznap tájékoztatta.
- [20] A szakvélemény benyújtására szabott határidő április 30. napján lejárt, ezért az alperes 2013. május 6. napján 39. sorszámú végzésével felhívta a szakértőt a szakvélemény benyújtására, ismételten figyelmeztetve az 1952. évi III. törvény 185.§ (1) bekezdésének c.) pontjában és a 185. § (2) bekezdésében foglalt jogkövetkezményekre.
- [21] A szakvélemény benyújtása határidőben elmaradt, ezért az alperes 2013. május 28. napján kelt és még aznap postára adott 40. sorszámú végzésével a szakértőt 10.000,- Ft pénzbírsággal sújtotta. Felszólította továbbá a szakértőt arra, hogy újabb pénzbírság kiszabásának terhe mellett legkésőbb öt napon belül nyújtsa be a szakvéleményt. A szakértő a pénzbírságot kiszabó végzést 2013. május 31-én átvette, a szakvéleményt 2013. június 14. napján benyújtotta, egyidejűleg kérte a pénzbírság mellőzését, hivatkozva arra, hogy az név15 Intézete – amelynek keretében a munkát végezte – rendkívül túlterhelt, a vélemény elkészítése többirányú szakértői vizsgálatot igényelt (igazságügyi orvostan-szakértői és neurológiai), amely szintén hozzájárult a vélemény elkészítési idejének meghosszabbodásához. Hivatkozott a szakértő arra is, hogy a név1 felperes vizsgálatára szóló értesítése március 26-ára szólt, ezt követően tájékoztatták az intézetet, hogy a felperes a vizsgálaton személyesen nem tud megjelenni, ezután többszöri próbálkozás után sikerült felvenni a kapcsolatot az eljáró bíróval, aki a szakvélemény iratok alapján elkészítését engedélyezte. név1 felperes az ehhez szükséges iratokat 2013. március 28-án bocsátotta az intézet rendelkezésére, ez után, számos orvosi irat áttanulmányozását követően készült el a szakvélemény 2013. június 10. napján.
- [22] Az alperes 2013. június 14-én a pénzbírságot kiszabó végzését saját hatáskörben hatályon kívül helyezte, megállapította a szakértői díjat, kiadta a feleknek a szakvéleményt azzal, hogy tizenöt napon belül írásban terjesszék elő észrevételeiket és esetleges további bizonyítási indítványait.
- [23] Miután a kórház észrevételei és indítványai augusztus 8-án megérkeztek, a jogi képviselővel eljáró név1 felperes meghatalmazott hozzátartozója tett észrevételeket a szakvéleményre augusztus 23. napján. Ezeket az észrevételeket az eljáró bíró kiadta a felperes jogi képviselőjének azzal, hogy nyolc napon belül nyilatkozzon, kéri-e a szakvélemény írásbeli kiegészítését, ellenkező esetben – erre irányuló bizonyítási indítvány hiányában – a bíróság csupán a kórház észrevételei kapcsán rendeli el a szakvélemény kiegészítését.
- [24] név1 felperes jogi képviselője a felhívásra nem nyilatkozott, ezért a bíróság 2013. szeptember 20-án kelt 47. sorszámú végzésével elrendelte a szakvélemény írásbeli kiegészítését. A 47. sorszámú végzést szeptember 23-án adták ki. A szakvélemény írásbeli kiegészítésére az alperes harminc napos határidőt engedélyezett.
- [25] 2013. október 11-én a szakértői intézet igazgatója a kiegészítés elkészítéséhez az ügy összes iratának megküldését kérte. A kiegészítő szakértői vélemény elkészítésére nyitva álló harminc napos határidő 2013. október 15. napján eltelt, ezért az alperes 2013. november 20. napján felhívta a szakértői intézetet a kiegészítő szakvélemény benyújtására, a jogkövetkezményekre történő figyelmeztetéssel. Az 51. sorszámú végzésben az alperes megállapította, hogy a harminc napos határidő a periratok megküldésétől számítottan is eltelt, az intézet a határidő meghosszabbítását nem kérte és a bíróságot a késedelem okáról nem értesítette.
- [26] A szakértői intézet igazgatója 2013. november 21-én, az intézet jelentős túlterheltségére hivatkozva, a határidő 2013. december 31-ig történő meghosszabbítását kérte. A kérelemnek az alperes még aznap 53. sorszámú végzésével helyt adott.

- [27] Mivel a meghosszabbított határidő is eredménytelenül telt el, az alperes 2014. január 6. napján kelt 54. sorszámu végzésével felhívta a szakértői intézetet a kiegészítő szakvélemény benyújtására; majd január 20. napján 55. sorsszámu végzésével a szakértői intézetet 10.000,- Ft pénzbírsággal sújtotta. Az 55. sorszámu végzés 2014. február 11-én jogerőre emelkedett.
- [28] A kiegészítő szakértői vélemény 2014. január 23. napján érkezett meg, az alperes még aznap megállapította a szakértői díjat és felhívta a peres feleket a kiegészítő szakvéleménnyel kapcsolatos észrevételeik, valamint esetleges további bizonyítási indítványaik tizenöt napon belüli írásbeli közlésére. A felhívó végzést január 27-én adták ki.
- [29] A kórház észrevételei február 13. napján megérkeztek, az alperes pedig felhívta a kórház képviselőjét, hogy öt napon belül nyilatkozzon arról, hogy az észrevételekre tekintettel kéri-e a szakvélemény újbóli írásbeli kiegészítését, ellenkező esetben ugyanis – további bizonyítási indítvány hiányában – a bíróság tárgyalást tűz ki és a rendelkezésre álló peradatok alapján dönt a felperes kereseti kérelméről.
- [30] A kórház 2014. február 27-én érkezett beadványában a szakvélemény újbóli írásbeli kiegészítését kérte. Az alperes még aznap helyt adott a kérelemnek és 64. sorszámu végzésével a szakvélemény további kiegészítésére hívta fel a szakértőt, részére harminc napos határidőt engedélyezve. A végzést ugyanezen a napon kiadták.
- [31] 2014. március 31-én a szakértői intézet igazgatója határidő-hosszabbítást kért 2014. június 30. napjáig. A határidő-hosszabbítási kérelmét azzal indokolta, hogy tetemes iratanyagot kell ismét áttanulmányoznia, a megnövekedett tárgyalási jelenlét miatt vizsgálatokat kellett átütemeznie, illetőleg soron kívüli társvizsgálatok, helyszíni vizsgálatok és kötelező továbbképzések voltak folyamatban.
- [32] Az alperes 2014. március 31-én kelt 66. sorszámu végzésével a szakértő részére a szakvélemény-kiegészítés előterjesztésére nyitva álló határidőt június 30. napjáig meghosszabbította, ismét figyelmeztette az intézetet a késedelem jogkövetkezményeire.
- [33] 2014. május 26-án a kiegészítés körében név1 felperes jogi képviselője azt indítványozta, hogy az alperes tegye fel az orvosszakértőnek a felperes meghatalmazott hozzátartozója által megjelölt kérdéseket is. E kérelemnek az alperes még aznap helyt adott.
- [34] Az újabb kiegészítő szakértői vélemény benyújtására rendelkezésre álló határidő eredménytelen eltelte miatt az alperes 2014. július 4. napján 71. sorszámu végzésével a szakértői intézetet 30.000,- Ft pénzbírsággal sújtotta. Az újabb szakértői vélemény-kiegészítés július 17-én érkezett meg. A kiegészítéssel együtt az intézet igazgatója a pénzbírságot kiszabó végzés hatályon kívül helyezését kérte azzal, hogy az intézet nagy mértékben leterhelt, ismételten át kellett nézni a nagy számú orvosi iratanyagot és a szakvéleményeket, továbbá a bíróság június 4-én újabb felperesi beadványokat küldött, amelyek terjedelme is hozzájárult a késedelemhez. Elismerte, hogy a bíróság felé adminisztrációs hiba miatt nem jelezték a vélemény elkészítésének akadályát.
- [35] Az alperes a kiegészítő szakvélemény megérkezésének napján 73. sorszámu végzésével a pénzbírságot kiszabó végzést hatályon kívül helyezte, ugyanezen a napon megállapította a szakértői díjat, egyúttal a kiegészítő szakvéleményt kiadatta a feleknek, tizenöt napos határidőt tűzve észrevételeik és esetleges további bizonyítási indítványaik megtételére. A 73. sorszámu végzést július 28-án adták ki.
- [36] Az újabb kiegészítő szakértői véleményre a kórház augusztus 7-én érkezett beadványában terjesztett elő észrevételeket. Az alperes 2014. szeptember 10-én kitűzte 79. sorszámu végzésével az október 28-i tárgyalási határnapot, az idéző végzést szeptember 12-én kiadták.

- [37] Az alperes 2014. szeptember 25. napján a 2014. október 28-ára kitűzött tárgyalást hivatalból elhalasztotta, tárgyalási időpontok ütközése miatt. Az új határnapot 2014. október 30. napjában határozta meg, erre az időpontra idézte a peres felek jogi képviselőit.
- [38] A 2014. október 30-án megtartott tárgyaláson a peres felek képviselői megállapodtak az eljárás szünetelésében, amely 2014. december 9. napjáig tartott, Ekkor az ügyet átszignálták, (az új ügyszám: ügyszám3.), az eljáró bíró december 16-án kitűzte 2015. január 28. napjára az újabb tárgyalást.
- [39] A 2015. január 28-i tárgyaláson az alperes közbenső ítéletet hozott, abban megállapította a kórház kártérítési felelősségét a felperesnek 2008. június 24. napjának 8 óra 43 perctől 2008. június 25. napjának 9 óra 14 percig nyújtott egészségügyi ellátással összefüggésben okozott károkért. A közbenső ítélet ellen fellebbezés nem érkezett, az 2015. március 5-én jogerőre emelkedett.
- [40] Rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy név2 felperes nem vagyoni kártérítés iránti igényét egyrészt a beteg tájékoztatás hiányára, másrészt – és hangsúlyosabban – arra alapította, hogy a kórház által elmulasztott neurológiai kezelés a gyógyulási esélyeit csökkentette, ezáltal hozzájárult a nála kialakult maradandó egészségkárosodáshoz. A kezelés körében vétett mulasztások bizonyítására a felperes maga is szakértői bizonyításra tett indítványt. Amennyiben csak a beteg tájékoztatás hiányára hivatkozott volna, akkor nem lett volna szükség szakértői bizonyításra, a per jóval hamarabb befejeződött volna, ezesetben azonban a felperes részére teljesen eltérő jogkövetkezmények lettek volna megállapíthatók. A felperes maga is intézett kérdéseket az igazságügyi orvosszakértőhöz, illetőleg a felperes a per során a keresetét többször is módosította, ami szintén hozzájárult a per elhúzódásához.
- [41] Megállapította, hogy az alperes az ügyintézési határidőket nem sértette meg, erre a felperes sem hivatkozott sem általánosságban, sem valamely konkrét eljárási cselekmény tekintetében. Az ügy nem volt soron kívül intézendő sem jogszabály, sem az alperes elnökének a rendelkezése alapján. Az alperes minden esetben az ésszerű időn belüli befejezés követelményét szem előtt tartva, legtöbb esetben azonnal intézkedett. Az alperes által megvalósított ügyintézési időnél gyorsabb intézkedésekre soron kívüli eljárás esetén sem kerülhetett volna sor.
- [42] A felperes módosított kereseti kérelmében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy az alperes – a név4 ügyszám4. számon indult – ügyszám2. számú, majd ügyszám3. számon folytatott perben megsértette a felperesnek a tisztességes eljáráshoz és az ésszerű időn belül való befejezéshez való jogát, kötelezze az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 2.500.000,- Ft nem vagyoni kártérítést és a perköltséget. Keresetét az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésére, az 1952. évi III. törvény 2. § (1) és (3) bekezdésére, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 354. §-ára alapította.
- [43] A felperes állította, hogy az alperes nem hozott olyan hathatós döntést, ami a szakvélemények ésszerű időn belüli elkészítését elősegítette volna, hanem:
- a szakértők felmentési kérelmeit alapos ok nélkül elfogadta;
 - a szakértők határidő-módosítás iránti kérelmeinek mindig helyt adott;
 - a szakvéleményt adó szakértővel szemben a pénzbírságot kilátásba helyezte és ki is szabta, de az erről szóló végzés utóbb mindig hatályon kívül helyezte;
 - az első szakértői véleményt nem tanulmányozta és nem értékelte kellő mélységben; miután a szakértő ésszerű határidőn belül nem terjesztette elő a szakértői véleményét, nem idézte meg a tárgyalásra azzal, hogy a tárgyaláson azonnal terjeszse elő szakértői véleményét;

- nem észlelte az okiratok és a tanúvallomások ellenére a betegtájékoztató dokumentum hiányát és helytelenül állapította meg közbenső ítéletében, hogy a felperes megkapta a betegtájékoztatót.

Utalt a felperes arra is, hogy a bíróság rendelkezésére álló iratok, a felperesi előkészítő irat, az első szakvélemény, a stroke-kal kapcsolatos köztudomású tények alapján lehetőség lett volna arra, hogy az alperes mérlegeléssel – szakértő perbe történő bevezetése nélkül – megállapítsa az alperesi kórház kártérítési felelősségét. Az alperes terhére róta azt is, hogy nem adott számára felvilágosítást a per elején arról, hogy – figyelemmel a per tárgyára és a néhai felperes egészségi állapotára – kérhette volna a kereseti kérelem soron kívüli elbírálását.

[44] Az alperes érdemi ellenkérelmében a felperes keresetének elutasítását kérte.

[45] Az alperes nem vitatta, hogy a szakértő kirendelő végzés meghozatala és a szakértői bizonyítás befejezése között két év öt hónap telt el. Vitatta azonban, hogy

- a felmentési kérelmeket alapos ok nélkül fogadta el;

- a pénzbírságot kiszabó végzést mindig hatályon kívül helyezte;

- a szakértővel szembeni kényszerítő erő elmaradt, az időhúzásnak teret engedett, a késlekedést csak formálisan szankcionálta;

- a szakvéleményt nem tanulmányozta és nem értékelte kellő mélységben;

- a szakértői bizonyítás lefolytatása, illetve a szakértői vélemény kiegészítésének két alkalommal elrendelése szükségtelen volt;

- bármely eljárási cselekményt az ügyintézési határidőn túl, késedelmesen fogatosított volna.

[46] Hivatkozott az alperes arra is, hogy a közbenső ítélet anyagi jogerejére tekintettel a felperes jelen perben nem hivatkozhat arra, hogy a bíróság a közbenső ítéletben tévesen állapította meg, hogy a felperes megkapta a műtét előtt a betegtájékoztatót.

[47] Vitatta az alperes azt, hogy felróható mulasztása miatt húzódott el az ügyben a szakértői bizonyítás és ezzel összefüggésben az 1952. évi III. törvény szabályainak be nem tartásával megsértette a felperes tisztességes eljáráshoz és a per észszerű időn belül való befejezéséhez való jogát.

[48] A felperes az alperes ellenkérelmében tett tényállításokat nem vitatta.

[49] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében a felperes keresetét elutasította. Úgy rendelkezett, hogy mindkét peres fél viseli a perköltségét, az állam által előlegezett peres eljárási illetéket pedig a Magyar Állam viseli.

[50] Kifejtette, hogy Ptké. 54. §-a értelmében a Ptk. hatálybalépése előtt megkezdődött, folyamatosan tanúsított károkozó magatartásra akkor is a Ptk. hatálybalépése előtt hatályos jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni, ha a károkozó magatartás befejezése, illetve a károk bekövetkezése a Ptk. hatálybalépése utáni időpontra esik, ezért az 1959. évi IV. törvény 349. §-ának (1) és (3) bekezdései, és 339. §-ának (1) bekezdése 2012. április 10. napján hatályos rendelkezéseit, valamint az 1952. évi III. törvény 2. §-ának rendelkezéseit alkalmazta a kereset elbírálása során.

[51] Megállapította, hogy a felperes a keresetét arra alapítja, hogy a keresetlevél alperes törvényszékhez való megérkezése (2011. november 15.) és a közbenső ítélet meghozatala (2015. január 28.) között vétett mulasztásokat az alperes, ezzel sértette meg a felperesnek a tisztességes eljáráshoz és a per észszerű időn belül való befejezéshez fűződő személyiségi jogát, ezért a per járásbíró elotti időszakának figyelembevételét mellőzte.

[52] Kifejtette, hogy az 1952. évi III. törvény 3. § (3) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettség nem foglalja magába a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII.1.)

IM rendelet 33. §-ában szereplő soron kívüli eljárás lehetőségéről való tájékoztatást. A felperes által vitatott időszakban az alperes a soronkívüliség elrendelésének hiányában is az ügyintézési határidőket olyan szorosan betartva járt el, hogy annál gyorsabban az ügy soron kívüli intézése során sem lehetett volna intézkedni.

[53] Rögzítette, hogy szakértői bizonyításra, ezen belül neurológiai szakértő bevonására volt szükség annak a szakmai kérdésnek a megválaszolásához, hogy amennyiben a DSA vizsgálat után a felperest sürgősséggel a neurológiai osztályra vitték volna, ugyanilyen mértékű egészségkárosodás következett volna be nála vagy sem.

[54] Rámutatott, hogy az alperes által elsőként kirendelt név16 Intézete arra hivatkozással kérte felmentését, hogy az intézet neurológiai szakterületen jártas szakértővel nem rendelkezik. Az alperes helyesen járt el, amikor az intézetet a kirendelés alól felmentette, az szükségszerű volt.

A másodikként kirendelt név10 igazságügyi szakértő a kirendelő végzést és a peres iratokat nem vette át, azokat a posta „nem kereste” jelzéssel küldte vissza a bíróságnak és a szakértő telefonon sem volt elérhető. Az alperes nem felelős azért, ha a szakértőt nem tudja elérni, a szakértő kötelezettsége gondoskodni a szakértő névjegyzékben feltüntetett címen való elérhetőségéről.

A harmadikként kirendelt név11 igazságügyi orvosszakértő elfogultságot jelentett be, az alperes a bejelentést a peres felek részére kézbesítette, a felperes nem vonta kétségbe a szakértő elfogultsággal kapcsolatos nyilatkozatát. Az 1952. évi III. törvény 178. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó 13. § (1) bekezdésének e.) pontja alapján mérlegeléssel a jogszabálynak megfelelő döntést hozta, amikor az elfogult szakértőt felmentette.

A negyedikként kirendelt név13 igazságügyi orvosszakértő ugyancsak elfogultságra hivatkozással küldte vissza az iratokat. Bejelentését ez a szakértő nem indokolta, miután azonban a felek részére kiküldött bejelentésre nyilatkozatok nem érkeztek, az alperes ugyancsak jogszerűen mentette fel a szakértőt a kirendelés alól. Miután a szakértői elfogultság miatt meghozott, felmentésről szóló döntés bírói mérlegelésen alapuló határozat, ezen mérlegelés helyességét a felperes az alapperben vitathatta volna, jelen perben már nem.

[55] Rögzítette, hogy a kirendelt szakértő az alapszakértői vélemény előterjesztésére nyitva álló határidő lejárta előtt kérte a határidő meghosszabbítását azért, mert a felperes személyes vizsgálatát olyan időpontra tudta kitűzni, amihez képest még legalább 30 napra szüksége volt a szakvélemény benyújtásához. Az alperes az 1952. évi III. törvény 104. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltak szerint indokoltan adott helyt a szakértői kérésnek.

A szakértő az első kiegészítés esetén is kérte a harminc napos határidő meghosszabbítását. Ez esetben a határidő-hosszabbítási kérelem pár nappal a határidő letelte után érkezett, azonban a hosszabb határidőt indokolta az is, hogy a felperes meghatalmazott hozzátartozója a szakértőhöz intézett kérdéseit késedelmesen nyújtotta be és a szakértőnek ezekre kérdésekre is válaszolnia kellett, ezért indokolt volt a határidő-hosszabbítás.

A szakvélemény második kiegészítésére az alperes ugyancsak harminc napos határidőt adott és a határidő lejárta előtt a szakértő leterheltségére és a periratok terjedelmére tekintettel ismét határidő-hosszabbítást kért. A bíróság késedelem nélkül rendelkezett a kérelemről és okszerűen, időszerűen, az eljárásjogi szabályoknak megfelelően hosszabbította meg ismét a határidőt.

Az alperes a szakvélemény kiegészítése során az 1952. évi III. törvény 182. § (1) és (3) bekezdésében írtaknak megfelelően járt el: a kereset elbírálásához elengedhetetlen volt a szakértői bizonyítás, amelynek kiegészítése – a felek észrevételei tükrében – ugyancsak indokolt volt. A hosszadalmas szakértői bizonyításra nem azért került sor, mert az alperes nem tanulmányozta alaposan az alapszakvéleményt.

- [56] Megállapította, hogy a szakértői intézettel szemben két alkalommal került sor pénzbírság kiszabására. A szakvélemény benyújtásával egyidejűleg azonban a szakértő alaposan megindokolt kérelmet terjesztett elő a pénzbírság elengedésére, amire az 1952. évi III. törvény 185. § (3) bekezdése alapján az alperesnek lehetősége volt, illetőleg – miután a szakértő a késedelmet alapos okkal mentette ki – a szakértővel szemben tett intézkedéseket hatályon kívül kellett helyeznie.
- [57] Kifejtette, hogy az alap perben hozott közbenső ítéletnek az 1952. évi III. törvény 229. § (1) bekezdése szerinti, az ítélet rendelkező részére és indoklására is kiterjedő anyagi jogerejére figyelemmel a felperes nem igazolta azt az állítását, hogy a kórház felelősségét önmagában a betegtájékoztató hiánya is megalapozta volna, a közbenső ítélet tényállása ugyanis rögzíti, hogy az alperes a vizsgálatot 2008. június 24. napján 8 óra 43 perckor kezdte meg és a vizsgálat előtt a felperes az egészségi állapotához igazodó tájékoztatást megkapta. A felperes a közbenső ítélet ellen fellebbezést nem nyújtott be, ezért a felperes egyrészt fellebbezés hiányában, másrészt a régi Pp. 2. § (3) bekezdésében foglaltak hiányában sem hivatkozhat a fentiekre jelen perben. Utalt az elsőfokú bíróság arra is, hogy a felperesi jogelőd a kórház elleni perben a betegtájékoztató hiányán túl a kórházi ellátás során vétett mulasztásokra is hivatkozott.
- [58] Az elsőfokú bíróság mindezek alapján úgy foglalt állást, hogy az alperes a per során mindvégig az ügy ésszerű befejezésének előmozdítása érdekében, az elvárható módon, időszerűen, az eljárási szabályokat betartva járt el, az eljárás elhúzódásáért felróható magatartás nem terheli, továbbá, hogy az alperes az eljárás során mindvégig biztosította a felperesnek a tisztességes eljáráshoz való jogát.
- [59] Az ítélet ellen elsődlegesen annak megváltoztatása és a kereset teljesítése, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróságnak új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása iránt a felperes terjesztett elő fellebbezést, kérve az alperes első- és másodfokú perköltségben való marasztalását is. A másodfokú bíróságtól gyakorolni kért felülbírálati jogkört a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) 369.§ (3) bekezdés a), c) és d) pontjaiban, valamint a Pp.381. §-ában jelölte meg.
- [60] Fellebbezését a következőkkel indokolta:
- [61] 1., 5.6. Az elsőfokú bíróság helytelen tényállás alapján hozta meg az ítéletét. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az alperes írásbeli ellenkérelmében foglaltakat kontroll nélkül befogadta, magáévá tette.
- [62] 2., 5.1., és 5.2. Az elsőfokú bíróság ítéletének (55) pontjában indokolatlanul nem vette figyelembe a név17 előtti eljárást, iratellenesen állapítva meg, hogy a felperes a keresetét arra alapítja, hogy az alperes a keresetlevél megyei bírósághoz való megérkezése (2011. november 15.) és a közbenső ítélet meghozatala (2015. január 28.) között vétett mulasztásokat. A felperes a per tárgyává tett időszakot a kereset benyújtásától, azaz 2010. november 10-től a közbenső ítélet meghozataláig, azaz 2015. január 28-ig terjedő időszakban jelölte meg.
- [63] 3., 5.3. A felperes a név5 eljárása során az Eü. törvény alapján fennálló dokumentációs kötelezettség vonatkozásában terjesztett elő iratokat, amelyek alapján az alperes kártérítési felelőssége rövid úton megállapítható lett volna. A név5 előtti szakaszban becsatolt Ápolási Anamnézis Lap kiemelt jelentőségű bizonyíték, amelyből megállapítható, hogy a kórház nem az Eü. tv.136.§ (1) bekezdés e) pontjában megfelelően dokumentálta a néhai felperes gyógykezelését. Az alperes kellő figyelem hiányában nem észlelte a dokumentáció elégtelenségét, amely miatt minimum 16 óra dokumentálása kiesett, ennek hiányában álláspontja szerint orvosszakértői eljárás észszerűen nem volt lefolytatható, a dokumentáció hiánya az orvosszakértői vélemény beszerzését okszerűtlenné tette.

- [64] 5.11. Az elsőfokú ítélet (62) pontja vonatkozásában úgy nyilatkozott, hogy a felperes a res iudicatum figyelembe vette és a továbbiakban nem hivatkozik rá.
- [65] 4. Az elsőfokú ítéletben nem különül el jól láthatóan és követhetően a Pp. 346.§-ában megfogalmazott formai elvárás.
- [66] 5.4. A Járásbíróság előtti szakban hivatkozott a felperes a hozzájárulási nyilatkozat hiányára, ezt az elsőfokú eljárás során eljárt mindkét bíróság a betegtájékoztató részének tekintette, a felperes ezzel kapcsolatos felvetésére egyik bíróság sem reagált érdemben. Álláspontja szerint e két dokumentációs törvénysértés bármelyike önmagában is megalapozta volna a kórház kártérítési felelősségének megállapítását, ez okból orvosszakértő igénybevétele nem volt szükséges.
- [67] 5.5. Az elsőfokú ítélet (12) és (13) pontjához kapcsolódóan sérelmezte, hogy a 2012. május 21. napján kelt 18. sorszámú végzésben foglalt felhívásnak megfelelően a felperes a 2012. június 6-án, az alperes a 2012. június 8-án javaslatot tett a kirendelendő szakértő személyére, az alperes azonban a 2012. június 13-án kelt és július 30-án kiadott 23. sorszámú végzésével érthetetlenül nem a peres felek által megjelöltek közül rendelt ki szakértőt. Az időközben eltelt 40 nap alatt más eljárási cselekmény nem történt. Bizonyosnak tartotta, hogy a peres felek által megjelölt szakértők valamelyike kirendelése esetén időben elkészítette volna a szakvéleményt.
- [68] 5.6. Az elsőfokú ítélet (18) pontjához kapcsolódóan ara hivatkozott, hogy a kirendelt szakértő a 2013. február 1. napján kelt bejelentésében Felperes1 igazságügyi orvosszakértői vizsgálatát említette, aki nem felperes, hanem meghatalmazott hozzátartozó volt a perben. Ezt az alperes nem észlelte, ez alapján az irat alapján döntött a szakértői vélemény elkészítésére adott határidő 2013. április 30-ig történt meghosszabbításáról. Nem észlelte az alperes azt sem, hogy a szakértő szembe ment a 2013. január 11-én kelt 34. sorszámú kirendelő végzéssel, amely nem személyes vizsgálat, hanem iratok alapján rendelte el a néhai felperes tekintetében a szakvélemény készítését. Mindez 105 nap indokolatlan pertartam növekedést eredményezett. Megállapítható tehát, hogy az alperes nem az elvárható módon és kellő figyelemmel tanulmányozta a periratokat és a szakértővel szemben nem élt a törvényben biztosított lehetőségeivel.
- [69] 5.7. Az elsőfokú ítélet (21) és (34) pontjaival összefüggésben előadta, hogy álláspontja szerint a felperes, mint jogszolgáltatást igénybe vevő nem köteles tolerálni az orvosszakértők és a bíróságok problémáit, ezek megoldása az állam feladata, ezért nem fogadja el az alperes védekezését az orvosszakértők leterheltségével kapcsolatban, és indokolatlan pertartamnak tekinti az erre tekintettel kiesett időt is.
- [70] 5.8. Az elsőfokú ítélet (40) pontja vonatkozásában kifejtette, hogy az alapügy felperese keresetében a kórház felelősségének megállapítását kérte a 2008. június 24-én kezdődött ellátása során végzett tevékenységével kapcsolatban. A felperes nem súlyozott, sodródott a megkezdődött bírósági eljárási cselekményekkel.
- [71] 5.9. és 5.10 Az elsőfokú ítélet (49) és (60) pontja tekintetében arra hivatkozott, hogy az utólag megküldött, szakértőhöz intézett kérdéseket tartalmazó beadványa nem lehetett határidőn túli, azt 33 nappal a törvényszék által a szakértőnek biztosított határidő előtt nyújtotta be, később a szakértői díjjegyzékben a szakértő hat órás szakértői munkát tüntetett fel. Ha a felperes a beadványát késedelmesen nyújtotta be, akkor azt az alperesnek el kellett volna utasítania.
- [72] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Utalt arra, hogy a felperes jogelődje az alperesben a kórházzal szembeni vagyoni és nem vagyoni kárigényét arra alapította, hogy a neurológiai kezelésének elmulasztásával a kórház a gyógyulási esélyeit csökkentette. A gyógyulási esély elvesztésének (csökkenésének) kártérítési jogkövetkezményei teljesen mások, mint pusztán a betegtájékoztató hiányának.

Vitatta, hogy az alapperben a felperes csak sodródott volna a megkezdődött bírósági eljárási cselekményekkel. Hivatkozott arra, hogy a felperes, aki az alapperben meghatalmazott hozzátartozóként járt el, az eljárás során mindvégig jól átlátta az eljárási cselekmények sorrendjét és szükségességét és a bizonyítás tevékeny részese volt. Az alperes éppen akkor követett volna el lényeges eljárási szabálysértést, ha nem vizsgálta volna szakértői bizonyítás keretében, hogy megfelelő ellátást kapott-e a felperes jogelődje. A szakértői vizsgálat nélkül a felperes jogelődje nem kapta volna meg azt a vagyoni kártérítést és nem vagyoni kárpótlást, amelyhez a jogerős részítélet és ítélet folytán jutott.

- [73] A fellebbezés nem megalapozott.
- [74] A fellebbezés 4. pontjában írtak a másodlagos fellebbezési kérelmet nem alapozzák meg, az elsőfokú ítélet a másodfokú bíróság szerint megfelel a Pp.346-ában írt tartalmi követelményeknek, e jogszabályhely nem formai elvárásokat fogalmaz meg. Az ügy érdemére kiható, a másodfokú eljárásban nem orvosolható lényeges elsőfokú eljárási szabálysértésre a felperes a fellebbezésében nem hivatkozott.
- [75] A fellebbezés 1., 5.6. pontjaiban az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás helyességét a felperes alaptalanul sérelmezte, hiszen a felperes az elsőfokú bíróság felhívására úgy nyilatkozott, hogy az alperes 6. sorszámú ellenkérelmében írtakat, a tényeket elfogadja, úgy gondolja, hogy azok a valóságnak megfelelnek (9.P.21.104/2020/17. jkv. 7. bekezdés). A Pp. 266. § (1) bekezdése szerint pedig a bíróság az ellenérdekű fél által beismert, a felek által egyezően előadott, az ellenfél által bírói felhívás ellenére nem vitatott vagy e törvény értelmében nem vitatottnak tekintendő tényállítást valósan fogadhatja el, ha annak tekintetében kételye nem merül fel.
- [76] A fentiek értelmében az elsőfokú bíróság által helyesen megállapított tényállást a másodfokú bíróság is elfogadta ítélezése alapjául.
- [77] A per észszerű időn belül történő befejezéshez való jog sérelmére alapított igényérvényesítés esetén az alapul szolgáló magánjogi jogviszony a jogerős ítélet meghozatalakor jön létre, így az 1952. évi III. törvény 2. § (3) bekezdésének ekkor hatályos rendelkezéseit kell alkalmazni (BH2021. 42.).
- [78] Az alapügy jogerősen 2014. március 15. napját követően fejeződött be, illetve a felperes által megjelölt közbenső ítélet is ezt követően lett jogerős, ezért a felperes által állított magánjogi jogviszony ekkor jött létre, így az igény elbírálása során helyesen a régi Pp. 2. § (3) bekezdésének ekkor hatályos rendelkezéseit, illetve a Ptk. 2:52.§ (1) bekezdését kellett alkalmazni.
- [79] Az 1952. évi III. törvény 2014. március 15. napját követően hatályos 2. § (1) bekezdése alapján a bíróságnak az a feladata, hogy - összhangban az 1. §-ban foglaltakkal - a feleknek a jogviták elbírálásához, a perek tisztességes lefolytatásához és észszerű időn belül történő befejezéséhez való jogát érvényesítse. A (2) bekezdés szerint per befejezésének észszerű időtartama a jogvita tárgyát és természetét, valamint az eljárás lefolytatásának egyedi körülményeit is figyelembe véve határozható meg. Nem hivatkozhat a per észszerű időn belül történő befejezésének követelményére az a fél, aki magatartásával, illetve mulasztásával a per elhúzódásához maga is hozzájárult. A (3) bekezdés alapján az (1) bekezdésben foglaltak teljesítésének elmulasztása esetén a fél - az alapvető jogait ért sérelemre hivatkozással - sérelemdíjra tarthat igényt, feltéve hogy a sérelem a jogorvoslati eljárásban nem orvosolható. Ha az (1) bekezdésben foglaltak teljesítésének elmulasztásából eredően a fél kárt is szenved és az a jogorvoslati eljárásban nem orvosolható, a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai szerint követelheti a jogsértőtől kárának megtérítését. A sérelemdíj iránti igény, illetve a kárigény elbírálása során a bíróság soron kívül jár el. A sérelemdíj, illetve a

kártérítés megítélését nem zárja ki, ha a bíróság nevében eljáró személynek az okozott jogsértés közvetlenül nem volt felróható.

- [80] A fentiek értelmében a felperes keresete alapján, az alperes felelősségének megállapíthatóságához a bíróságnak azt kellett a perben vizsgálnia, hogy az alperes az alapperben elmulasztotta-e az 1952. évi III. törvény 2.§ (1) bekezdésben foglaltak teljesítését, a feleknek a jogviták elbírálásához, a perek tisztességes lefolytatásához és ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jogának érvényesítését.
- [81] A fellebbezés 2., 5.1., és 5.2. pontjaiban a felperes megalapozottan hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság annak ellenére nem vette figyelembe a név5 előtti eljárást, hogy a felperes a per tárgyává tett időszakot a kereset benyújtásától, azaz 2010. november 10-től a közbenső ítélet meghozataláig, azaz 2015. január 28-ig terjedő időszakban jelölte meg.
- [82] A Civilisztikai Kollégiumvezetők 2015. május 18-19-ei Országos Tanácskozása a 13. számú állásfoglalásában rámutatott arra, hogy a jogviták ésszerű időn belüli befejezéséhez való jog megsértésére alapozott ügyekben az eljárás egészének időtartamát kell vizsgálni az alapjogsértés megvalósulása szempontjából. A keresetlevél benyújtásától a jogerős ítélet meghozataláig tartó időszak vonatkozásában kell tehát állást foglalni arról, hogy a jogvita tárgyára és természetére figyelemmel az adott per más hasonló ügyekhez képest (az első- és másodfokú eljárást együttvéve) túlzottan sokáig tartott-e. Tekintve, hogy a felperes a keresetében a vizsgálandó időszakot a keresetlevél benyújtásától a közbenső ítélet meghozataláig jelölte meg, így a jelen perben ezt a teljes időszakot kellett vizsgálnia a bíróságnak.
- [83] A fellebbezés 3., 5.3. pontjaiban hivatkozott dokumentációs kötelezettség elmulasztása és erre tekintettel az igazságügyi orvosszakértői bizonyítás lefolytatásának lehetetlenné okszerűtlenné válása körében kifejtett indokok nem megalapozottak.
- [84] Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 136.§-a rendelkezik az egészségügyi dokumentációs kötelezettségről. Az egészségügyi dokumentáció a valóságnak megfelelően kell, hogy tükrözze az ellátás folyamatát, ezért a szakorvosi vizsgálat dokumentálásának hiányát az egészségügyi intézmény terhére kell értékelni. (BDT 2014.3199.) Önmagában azonban a dokumentáció hiányos volta a felperes keresetének jogalapját nem teremtette meg.
- [85] Az alperes 2015. március 5. napján jogerőre emelkedett ügyszám3/5. számú jogerős közbenső ítélete szerint az alapper felperese keresetében azt állította, hogy maradandó egészségkárosodása – a keringési eredetű, érgócú agykárosodás – az alperes által nyújtott egészségügyi ellátás idején, annak során következett be, és az alperes orvosai a szakmai szabályokat több szempontból megszegték, nem kellő gondosságot tanúsítottak egyebek mellett azzal, hogy a DSA vizsgálatot követően a felperest nem a neurológiai osztályra vették fel, aminek következtében gyógyulási esélyei csökkentek. A kórház vitatta a kártérítési felelősségét, állítva, hogy nem vétett szakmai szabályokat, orvosai kellő gondosságot tanúsítottak, és amennyiben a DSA vizsgálat után a felperest sürgősséggel felveszik a neurológiai osztályra, akkor is ugyanez az egészségkárosodás következett volna be, tehát a kórház által nyújtott egészségügyi ellátással a felperes gyógyulási esélyei nem csökkentek. A perben a kórháznak kellett bizonyítani azt a védekezés körében tett állítását, hogy megfelelő ellátást esetén is ugyanaz az eredmény következett volna be. (BDT 2013.2874).
- [86] Az 1952. évi III. törvény 177. § (1) bekezdése szerint, ha a perben jelentős tény vagy egyéb körülmény megállapításához vagy megítéléséhez olyan különleges szakértelem szükséges, amellyel a bíróság nem rendelkezik, a bíróság szakértőt rendel ki.
- [87] A bíróság nem mellőzheti a szakértő kirendelését, ha az a jogvita elbírálása szempontjából szükséges, és annak törvényi feltételei fennállnak (BH 2010.169.)

- [88] A fenti, alperesi védekezés körében felmerült kérdés eldöntése olyan orvosi szakkérdés, ami a dokumentáció meglététől vagy hiányától függetlenül szakértői bizonyítás keretében tisztázható és tisztázandó. Az Eü. törvényben előírtaknak megfelelő orvosi dokumentáció hiánya azt eredményezi, hogy az alperes megfosztja magát annak lehetőségétől, hogy a kimentés körében védekezését a dokumentáció adataival bizonyítsa, a bizonyítás egyéb módjától azonban az alperes nincs elzárva. Az a tény, hogy a felperes a név5hoz benyújtott 17. sorszámú előkészítő iratában a keresete jogalapját a maga részéről tisztázottnak tekintette, nem tette szükségtelemmé a jogalap körében elrendelt igazságügyi orvosszakértői bizonyítás lefolytatását. Ugyanebben a 17. sorszámú felperesi előkészítő iratban került sor a név18 hatáskörét megalapozó keresetfelemelésre, ennek a bizonyításnak a lefolytatására az áttétel miatt a név5 előtt már nem kerülhetett sor.
- [89] A szakértői bizonyítás a perben beszerzett alap- és kiegészítő szakvélemények alapján lehetséges és okszerű volt, ezek alapozták meg ugyanis az alperes kártérítési felelősségének fennállását. Az alperes a kórháznak a perek tisztességes lefolytatásához való jogát sértette volna azzal, ha e szakértői bizonyítást a perben nem tette volna lehetővé. Az alapperben a szakértői bizonyítást még a felperes is szükségesnek tartotta, hiszen a 2012. január 23-ai beadványában a tanúbizonyítás mellett azt maga indítványozta, ezt az indítványát a 2012. március 7-ei tárgyaláson fenntartotta, erre utalt helyesen az elsőfokú ítélet (8) és (40) pontja.
- [90] A fellebbezés 5.4 pontjában a felperes az alperes által becsatolt orvosi dokumentációból a jogelődje hozzájárulási nyilatkozatának hiányára, mint a kórház felelősségét önmagában megalapozó jogsértésre hivatkozott. A név5ra 2011. augusztus12. napján benyújtott 12. sorszámú felperesi előkészítő iratban ugyanakkor az szerepel, hogy az alperes DSA laborjában „a vizsgálat előtt aláírtatták vele (néhai felperessel) a BTA-RAD-010 Hozzájáruló nyilatkozatot. (1. számú melléklet). A továbbiakban az előkészítő irat a néhai felperes által aláírt hozzájáruló nyilatkozat hiányosságait, a nagyon ritkán előforduló szövödmények között az agyi infarctusra utalást, vagyis a tájékoztatás hiányosságát kifogásolja.
- [91] Fellebbezése 5.11. pontjában a felperes ugyanakkor már úgy nyilatkozott, hogy a betegtájékoztató hiányára a továbbiakban nem hivatkozik.
- [92] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság által figyelmen kívül hagyott név5 előtti eljárásban nem történt az alperes részéről olyan mulasztás, amely a felperesnek a perek tisztességes lefolytatásához és észszerű időn belül történő befejezéséhez való jogát sértette volna.
- [93] A fellebbezés pontjában 5.5. a felperes egyrészt arra hivatkozott, hogy az alperes a 2012. június 13-án kelt 23. sorszámú végzésével nem a peres felek által megjelöltek közül rendelt ki szakértőt, holott bizonyos, hogy a peres felek által megjelölt szakértők valamelyike kirendelése esetén időben elkészítette volna a szakvéleményt, másrészt azt sérelmezte, hogy a 2012.június 13-án kelt végzés kiadása indokolatlan, negyven napos késedelemmel csak 2012. július 30. napján történt meg.
- [94] Az 1952. évi III. törvény 177.§ (2) bekezdése szerint a bíróság a szakértői névjegyzékben szereplő igazságügyi szakértőt, szakvélemény adására feljogosított gazdasági társaságot, szakértői intézményt, vagy külön jogszabályban meghatározott állami szervet, intézményt, szervezetet rendelhet ki szakértőként. Más szakértő csak ezek hiányában, kivételesen alkalmazható. A (3) bekezdés értelmében, ha a felek a szakértő személyében nem állapodnak meg, arról a bíróság dönt. Az utóbbi esetben a feleket a szakértő kirendelése tárgyában - szükség esetén - meg kell hallgatni.
- [95] „A bíróság a szakértő kirendelése előtt köteles lehetőséget biztosítani a peres feleknek a szakértő személyében történő megállapodásra, és módot adhat nekik, hogy a szakértő személyére és a szakértőhöz intézendő kérdésekre vonatkozó indítványaikat előterjesszék.

Erre sor kerülhet a szakértői bizonyítás elrendelését megelőző tárgyaláson, s ez esetben nyomban nyilatkozatot tehetnek a felek, a szóba került szakértőkkel kapcsolatban felmerülő kizárási okokra is rögtön hivatkozhatnak, illetve mód nyílik a szakértő személyében történő megegyezésre is. Az sem eredményezi a per indokolatlan elhúzódását, ha a tárgyalás elhalasztása mellett a nyilatkozatok megtételére rövid, pl. nyolc napos határidőt engedélyez a bíróság, ezt a felek kétoldalú meghallgatásának az elve már önmagában is indokoltá teszi.” (Nagykommentár a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényhez).

- [96] A feleknek az alperes felhívására a szakértő személyére vonatkozó indítványai nem egyeztek meg. Nem sértette a peres feleknek a perek tisztességes lefolytatásához és észszerű időn belül befejezéséhez való jogát az alperes azzal, hogy a felek indítványaiban nevezett szakértőktől eltérő szakértőt rendelt ki, az pedig, hogy a felek által indítványozott szakértők bizonyosan határidőben terjesztették volna elő a szakvéleményüket, feltételezés.
- [97] Az 1952. évi III. törvény 104/A. § (1) bekezdése alapján a napokban megállapított határidőbe nem számít bele minden évnek a július 15-től augusztus 20-ig terjedő időszaka (törvénykezési szünet).
- [98] A per nem volt soron kívül intézendő, a fenti szabályra figyelemmel a 2012. június 13. napján kelt 23. sorszámú végzés kiadása tekintetében a fellebbezési hivatkozással szemben a 2012. július 14. napjáig terjedő 31 napot lehet figyelembe venni, amelyből az elvárható nyolc napos ügyintézési idő levonásával 23 nap tekinthető az eljárás elhúzódását eredményező inaktív időszaknak.
- [99] A fellebbezés 5.6. pontjában helytállóan hivatkozott a felperes arra, hogy a 2013. január 4. napján kelt 34. sorszámú végzésben az alperes a megküldött periratok alapján tette a szakértő feladatává a kirendelő végzésben foglalt kérdések megválaszolását név1 felperes vonatkozásában. A kirendelt szakértő a 2013. február 1. napján érkezett bejelentésében ezért tévesen hivatkozott Felperes1 igazságügyi orvosszakértői vizsgálatára, illetve arra, hogy nevezett értesítése 2013. március 26. napjára szól. Az alperes a rendelkezésre álló iratok alapján ezt a tévedést nem észlelte, és ez alapján az irat alapján döntött 2013. február 1. napján a szakértői vélemény elkészítésére adott határidő 2013. április 30-ig történt meghosszabbításáról.
- [100] A 34. sorszámú végzés szerint a szakértői vélemény elkészítésére név14 szakértőnek negyvenöt napja volt, a végzést a szakértő 2013. január 17. napján vette át, így az eredeti határidő 2013. február 26. napján járt le, amelytől számítva a tévedésen alapuló 2013. április 30. napjáig történt határidő hosszabbítás 63 nap késedelmet eredményezett.
- [101] A fellebbezés 5.7. pontjában a felperes arra hivatkozott, hogy mint jogszolgáltatást igénybe vevő nem köteles tolerálni az orvosszakértők problémáit, ezek megoldása az állam feladata, ezért nem fogadja el az alperes védekezését az orvosszakértők leterheltségével kapcsolatban, és indokolatlan pertartamnak tekinti az erre tekintettel kiesett időt is.
- [102] A Ptk. 6:549.§-ában szabályozott jogintézménytől az 1952. évi III. törvény 2.§ (3) bekezdésében megfogalmazott méltányos elégtételt biztosító sérelemdíj megítélésére alapot adó tényállás alapvetően eltér. Az objektív alapon érvényesíthető jogkövetkezmény alkalmazását alapjogsértés válthatja ki, a bíróság eljárási hibái abban az esetben eredményezhetik, ha azok együttesen az alapügy jellegét, tárgyát és körülményeit tekintve összességében megalapozzák az eljárási alapjog sérelmét. (Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.21.510/2015/4/II.)
- [103] Az Alkotmánybíróság 8/1992. (I.30.) AB határozata szerint az észszerű időt mindig a konkrét ügy körülményei alapján kell meghatározni. Nem tartozik e fogalomba az az időtartam, amikor nem folyik vizsgálat, illetve olyan tárgyban folyik, ami nem tartozik az adott ügyhöz.

A bírósági eljárásokra vonatkoztatva tehát az ügyek elbírálása szempontjából az tekinthető észszerű időnek, amelynek tartama alatt a jogvita elbírálható.

- [104] Ezzel összhangban fogalmazta meg a Civilisztikai Kollégiumvezetők 2015. május 18-19-ei Országos Tanácskozásának 13. állásfoglalása a jogviták észszerű időn belül történő befejezésének elmulasztására alapított kártérítési perek vizsgálódási feltételeit: az észszerű időtartam túllépésének vizsgálatakor jelentőséget kell tulajdonítani az ügy tárgyának, jellegének, komplexitásának, a felek magatartásának, valamint az eljárás elhúzódását eredményezték (inaktív időszakok). A tanácskozás a 18. állásfoglalásában rámutatott arra is, hogy a bíróság a felelősség alól - annak objektív jellege ellenére - kimentheti magát.
- [105] A fentiek tükrében értékelve az alapügyben a keresetlevél benyújtásától a közbenső ítélet meghozataláig eltelt mindösszesen négy év két hónap tizenhét napos időtartamot megállapítható, hogy alapvetően a szakértői bizonyítás elhúzódása eredményezte a pertartam megnövekedését, ez azonban nem tekinthető olyan időszaknak, amikor az alperes hibájából nem folyt vizsgálat, vagy olyan tárgyban folyt, ami nem tartozott az adott üggyhez. A szakértői bizonyítás lefolytatása az alapügy jellegéből adódóan szükségszerű volt, annak elhúzódása az alperesnek nem volt felróható.
- [106] Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának (59) pontjában helyesen értékelte úgy, hogy az első négy szakértő kirendelésével és felmentésével kapcsolatban megtett intézkedések szükségesek voltak, hiszen a neurológus szakértő hiánya, a szakértői névjegyzékben szereplő cím elégtelensége olyan objektív körülmények, amelyek a bíróság működési körén kívül esnek, a bíróság által elháríthatatlanok, az elfoglalt szakértő kizárására pedig az 1952. évi III. törvény 178.§ (1) és (4) bekezdése teremti meg a jogszabályi lehetőséget, illetve kötelezettséget.
- [107] A szakértői vélemény kiegészítésének szükségessége az eljáró bíróság mérlegelési körébe, illetve a jogorvoslati eljárásra tartozó kérdés, jelen eljárásban nem vizsgálható.
- [108] A ténylegesen eljáró szakértő tevékenységével összefüggésben felmerült késedelem elhárítása érdekében az alperes eljáró, több alkalommal szabott ki pénzbírságot a szakvélemény, illetve kiegészítései késedelmes előterjesztése miatt. Az 55. sorszámú pénzbírságot kiszabó végzés jogerőre emelkedett, a 40. és 71. sorszámú végzésekkel kiszabott pénzbírságot az alperes a szakértő kérelmére hatályon kívül helyezte, mert a szakértő szakvéleményét, illetve annak kiegészítését előterjesztette.
- [109] Az 1952. évi III. törvény 185. § (3) bekezdése szerint, ha a tanú vagy a szakértő az elmaradását (eltávozását), illetve a szakértő a késedelmét az (1) és (2) bekezdésben említett intézkedések alkalmazása után alapos okkal kimenti, a vele szemben tett intézkedéseket hatályon kívül kell helyezni. A bíróság az (1) bekezdés szerinti intézkedést akkor is hatályon kívül helyezheti, ha a megtagadást követően a tanú vallomást tesz, illetve a szakértő a feladatát teljesíti.
- [110] A 40. és 71. végzés hatályon kívül helyezése tehát nem csak a szakértő által felhozott kimentési okokra, hanem arra tekintettel történt, mert a szakértő, ha késedelmesen is, de szakvéleményét előterjesztette. A pénzbírság hatályon kívül helyezése a pertartamot nem növelte, arra az alperesnek jogszerű lehetősége volt adott feltételek megléte mellett. Az alperes akkor sértette volna meg a felek régi Pp.2.§ (1) bekezdésében írt alapjogait, ha a szakértő késedelme ellenére elmulasztotta volna a pénzbírság kiszabását, ilyen mulasztás azonban részéről nem történt.
- [111] A szakértői díjjegyzékekben felszámított időráfordítások és a szakértő által kért, felperes által indokolatlannak vélt határidő hosszabbítások összevetése alapján megállapítható, hogy a szakértői intézet leterheltsége indokolta a szakvélemények előterjesztésének késedelmét, ez

azonban a másodfokú bíróság álláspontja szerint nem róható az alperes terhére. A határidő meghosszabbítására a régi Pp.104. § (1) bekezdése alapján az alperesnek jogszabály adta lehetősége volt. Amennyiben az alperes nem hosszabbította volna meg a szakvélemény előterjesztésére adott határidőket, az az eljárást – a szakértői intézet leterheltsége mint a bíróságtól független ok fennállása miatt – nem gyorsította volna.

- [112] A fellebbezés 5.9. és 5.10 pontjaiban a felperes arra utalt, hogy ha a szakértőhöz feltett kérdéseit tartalmazó beadványát késedelmesen nyújtotta be, akkor azt az alperesnek el kellett volna utasítania.
- [113] A régi Pp. 8.(4) bekezdése szerint a bíróság pénzbírsággal (120. §) sújtja azt a felet (képviselőt), valamint más perbeli személyt, aki valamely nyilatkozatot indokolatlanul késedelmesen tesz meg, vagy azt felhívás ellenére sem teszi meg és ezáltal a per befejezését késlelteti.
- [114] A fentiek alapján a felperesi kérdések késedelmes előterjesztésének nem az elutasítás, hanem az esetleges pénzbírság kiszabása lett volna a jogszerű szankciója az alperes részéről. Arra pedig helyesen utalt az elsőfokú bíróság ítéletében, hogy az irányadó bírói gyakorlat szerint nem kérhet méltányos sérelemdíjat az 1952. évi III. törvény 2.§ (1) bekezdésének megsértésére hivatkozva az a fél, amelyik késedelmével maga is hozzájárul az eljárás elhúzódásához.
- [115] A fellebbezés 5.8. pontjában foglaltakkal kapcsolatban az elsőfokú ítélet (40) pontja helyesen rögzítette, hogy a felperes jogelődje a kórház felelősségét megalapozó tényként nem csak a dokumentáció és a beteg tájékoztatás hiányára, hanem a kórház mulasztására és ennek következtében a néhai felperes gyógyulási esélyeinek csökkenésére is hivatkozott, amellyel összefüggésben a fent kifejtettek szerint a szakértői bizonyítás lefolytatása szükséges volt.
- [116] A jogviták észszerű időn belül történő befejezésének elmulasztására alapított kártérítési perek vizsgálódási feltételeiről szóló, a Civilisztikai Kollégiumvezetők 2015. május 18-19-ei Országos Tanácskozásának 19. állásfoglalása szerint kártérítés, illetőleg a sérelemdíj összege nem kizárólag az adott ügyben megállapítható észszerű időtartam túllépéseként kimutatható időszak hosszától függ, annak mértékét az eset összes körülményének együttes vizsgálata alapján kell meghatározni.
- [117] Mindezeket értékelve a másodfokú bíróság megállapította, hogy a per tárgyává tett 4 év 2 hónap 18 napos időtartamból a (100) pontban írt 23, illetve a (102) pontban írt 63 nap, azaz összességében 2 hónap 25 nap inaktív időszak róható az alperes bíróság terhére, amely az ügy összes körülményét mérlegelve a per észszerű időn belül befejezése szempontjából nem jelentős, a felperesnél a bíróság eljárásától független okból fellépő hátrányokat nem súlyosbította, így az az 1952. évi III. törvény 2.§ (1) bekezdése alapján sérelemdíjat nem alapoz meg.
- [118] A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.383.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [119] A felperes személyes költségmentessége és az alperes illetékmentessége folytán a le nem rótt fellebbezési eljárási illeték a Pp.102.§ (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.
- [120] A pernyertes alperes a másodfokú eljárásban perköltséget nem igényelt, arról határozni nem kellett.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Hrubí Adrienn s.k. előadó bíró, Dr. Berki Csilla s.k.
bíró